

ПРОБЛЕМИ ПІДГОТОВКИ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОЕКТІВ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА У СФЕРІ КУЛЬТУРИ ТА ОХОРОНИ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ В УКРАЇНІ

Єфіменко Крістіна Олегівна

ORCID ID: 0000-0001-5865-5673

Начальник відділу

Міністерство культури та інформаційної політики України, Україна

Постановка проблеми. Історичні місця України відображають її національну, державну ідентичність. Культурний код та самобутність української нації віддзеркалює її історичний спадок. Тому збереження об'єктів культурної спадщини як одного з головних чинників формування національної ідентичності є обов'язком української держави, відповідальністю перед світовою спільнотою, сучасним українським суспільством і прийдешніми поколіннями.

Рушійним фактором для реалізації проєктів комплексного збереження й розвитку об'єктів культурного призначення та об'єктів культурної спадщини мають стати співробітництво державного та недержавного сектора, залучення приватного капіталу до вирішення питань охорони культурної спадщини та погодження державних і приватних інтересів на засадах партнерства.

Створення сприятливих умов для залучення коштів приватних партнерів через інструменти державно-приватного партнерства з метою збереження, підтримання у належному стані та розвитку об'єктів культурного призначення та культурної спадщини є доволі актуальним питанням для України, особливо в умовах сьогодення.

Виклад основного матеріалу. Державно-приватне партнерство (далі – ДПП) відповідно до статті 1 Закону України «Про державно-приватне партнерство» є співробітництвом між державою Україна, Автономною Республікою Крим, територіальними громадами в особі відповідних державних органів, що згідно із Законом України «Про управління об'єктами державної власності» здійснюють управління об'єктами державної власності, органів місцевого самоврядування, Національною академією наук України, національних галузевих академій наук (державних партнерів) та юридичними особами, крім державних та комунальних підприємств, установ, організацій (приватних партнерів), що здійснюється на основі договору в порядку, встановленому цим Законом та іншими законодавчими актами, та відповідає ознакам ДПП, визначеним цим Законом [1].

ДПП є однією з найбільш успішних форм реалізації співпраці між державою та приватними інвесторами, що дозволяє досягти економічного, культурного та господарського зростання.

У соціально-економічних умовах сьогодення в Україні основним джерелом підтримки культури та об'єктів культурної спадщини залишатиметься фінансування з державного і місцевого бюджетів, що особливо ускладнюється необхідністю спрямування коштів на відсіч збройної агресії Російської Федерації.

При цьому, тільки бюджетного фінансування недостатньо для повноцінного функціонування галузі культури та охорони культурної спадщини. Ефективним механізмом залучення коштів з метою реалізації культурної політики в Україні має стати ДПП.

У чинному законодавстві не визначено специфіку ДПП у сфері культури, коли, крім отримання прибутку, важливе значення має чинник збереження й розвитку культурного та людського капіталу [2].

Відсутність проектів ДПП, що б активно реалізувались у сфері охорони культурної спадщини є актуальною проблемою, яка потребує розв'язання, зокрема, через залучення недержавних коштів з метою утримання пам'яток культурної спадщини та об'єктів культурного призначення у належному стані, надання податкових пільг інвесторам із метою збереження і розвитку культурної спадщини, підтримки меценатства у цій сфері тощо.

Основними проблемами ДПП в сфері культури та охорони культурної спадщини, що потребують розв'язання на сьогоднішній день в Україні, є законодавче вирішення проблем тривалості підготовки проектів ДПП, відсутності прозорого механізму відбору приватного партнера, підвищення суспільного контролю за здійсненням ДПП на усіх стадіях його реалізації, впровадження електронної системи закупівель для проектів ДПП за стандартами Європейського Союзу, налагодження співпраці між власниками, фахівцями з охорони культурної спадщини, державними інституціями та громадськими організаціями та особливо – врахування специфіки проектів у сфері культури та охорони об'єктів культурної спадщини.

Так, застосування механізму ДПП щодо охорони об'єктів культурної спадщини має свою специфіку. Зокрема, необхідно визнавати цінність пам'яток культурної спадщини та необхідність застосування методики наукової реставрації, діяти відповідно до вимог законодавства у сфері охорони культурної спадщини та реставраційних норм. Реставрація таких споруд має переважно розглядатись інвестором як каталізатор подальших соціально-економічних зрушень та реабілітації історичного району, зростання туристичної привабливості до регіону та можливості надання супутніх послуг.

Висновки. Для України ДПП – один із найперспективніших способів залучення коштів приватних інвесторів у проекти в сфері культури та охорони культурної спадщини, що гостро потребує вирішення ряду питань, зокрема, законодавчих змін, покликаних ліквідувати бар'єри для потенційних інвесторів.

Вдосконалення законодавчої бази, впровадження міжнародного досвіду реалізації проектів ДПП у сфері культури та охорони культурної спадщини, налагодження співпраці між державою, приватним сектором, фахівцями з охорони культурної спадщини та громадськими організаціями, а також врахування специфіки проектів у сфері культури та охорони об'єктів культурної спадщини має забезпечити в Україні розвиток та підтримку історичних місць та пам'яток, зокрема з метою розвитку громад – зростання рівня зайнятості, освіти, туризму та загальної обізнаності щодо культурної цінності.

Список використаних джерел:

1. *Про державно-приватне партнерство* (Закон України). № 2404-VI. (2010). Вилучено з <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2404-17#Text>.
2. Валевський О.Л. (2020). Актуальність розвитку державно-приватного партнерства у сфері культурної політики. *Національний інститут стратегічних досліджень*, (10), Вилучено з <https://niss.gov.ua/sites/default/files/2020-10/aktualnist-rozvytku-derzhavno-pryvatnogo-partnerstva.pdf>.